

Särskilt utlåtande

Landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS)

Söderhamns
kommun

Innehållsförteckning

Allis, Söderhamns kommunbygderåd	4
Kommunens kommentar:.....	4
Holmsvedenbygdens intresseförening.....	4
Kommunens kommentar:.....	5
Kommunal förbundet Hälsingland	5
Kommunens kommentar:.....	5
LRF:s kommungrupp i Söderhamn	5
Kommunens kommentar:.....	6
Länsstyrelsen	6
Kommunens kommentar:.....	10
Mo hembygdsförening	10
Kommunens kommentar:.....	11
Naturskyddsföreningen	11
Kommunens kommentar:.....	12
Privatperson	12
Kommunens kommentar:.....	14
SISAM-KULT	14
Kommunens kommentar:.....	14
Sjöfartsverket	15
Kommunens kommentar:.....	15
Skogsbyråd	15
Kommunens kommentar:.....	16
Socialdemokraterna	16
Kommunens kommentar:.....	17
Trafikverket	17
Kommunens kommentar:.....	17

Bilaga 1 Länsstyrelsens granskningsyttrande

Allis, Söderhamns kommunbygderåd

Allis, Söderhamns kommunbygderåd ställer sig positiv till framtagande av en LIS-plan för Söderhamns kommun för att utveckla och främja landsbygden. 22 platser är föreslagna som LIS-områden.

Synpunkter:

4. Gulludden.

Gulludden är utpekad som LIS-område och Allis menar att Norrfjärd redan idag är hårt miljöbelastad med många permanent- och fritidsboenden. En utökad bebyggelse bidrar inte till större underlag för service och kollektivtrafik utifrån att det i nuläget varken finns affär eller kollektivtrafik i området. Tillkommande bebyggelse ger ökad belastning av Utviksvägen som i synnerhet sommartid är hårt belastad och saknar gång- och cykelväg. Om området ska vara aktuellt krävs säkerhetshöjande investeringar i vägnätet. När det gäller trafiklösningar i området hanteras det vid detaljplan och bygglov.

5. Holmsveden.

Allis har i tidigare yttranden betonat vikten av att se Holmsveden/Stråtjärna som sammanhållen bygd. Rubrik och text bör korrigeras utifrån tidigare beslut kring rubriksättning.

Allis instämmer i Skogs hembygdsförening, Skogs bygdegårdsförening och Hamnäs byalags yttrande om att ytterligare LIS-områden är möjliga i anslutning till Bergviken.

Allis vill också betona vikten av att utveckla LIS-områden som inte är direkt kopplade till kommunelcentra. Mobygden med kopplingen till Florsjön är värt att belysa. Moheds camping och goda kommunikationer med linje 100 är viktiga beståndsdelar när nya LIS-områden tas fram.

Kommunens kommentar:

LIS-område 4 (Gulludden) har hanterats i ett tidigare yttrande enligt följande: Norrfjärden som vattenförekomst gynnas av att bebyggelse på Gulludden frigörs framför andra känsligare områden i anslutning till de grunda havsvikarna i närheten. LIS-området är enbart placerat högst upp på Gulludden och inkluderar ingen närhet till strandzonen.

LIS-område 5 (Holmsveden) kvarstår som namn då det även finns ett område 10 (Stråtjärna) men att kommunelcentrumet heter Stråtjärna-Holmsvedenbygden. Nya LIS-områden blir aktuellt när LIS-planen aktualitets prövas.

Holmsvedenbygdens intresseförening

Holmsveden har ett mycket bra läge vid Härnebosjöns sydvästra strand, omgivet av odlad mark med närhet till skog och berg. Norra Stambanan och väg 272 löper rakt genom Holmsveden och erbjuder en fantastisk infrastruktur. Med X-tåget ges goda möjligheter för pendling till Bollnäs, Ljusdal, Gävle, Uppsala och inte minst Mälardalen. Flera ortsbor pendlar redan men här finns plats för fler permanentboende.

Holmsvedenbygden har tre fritidshusområden i Långbo, Älgnäs och Långviken samt fritidshus spridda över hela bygden medan Holmsveden har ett mindre antal fritidsboende.

Med fler bostäder i Holmsveden skulle hela Skogs socken och därmed även Söderhamns kommun gynnas. Fler bostäder skulle gynna sydvästra kommunelens service med livsmedelsaffär, skola, äldreomsorg och utveckla barnomsorgen, vilket i sin tur skulle göra platsen än mer attraktiv för barnfamiljer. Här finns potential till utveckling av bygden!

Holmsvedenbygdens intresseförening vill att bygden ska utvecklas, vilket bl.a. innebär fler permanentboende, och arbetar för att människor som bor och vistas här ska trivas.

Styrelsen är enig i sin positiva syn på de av Söderhamns kommun angivna LIS-områdena i Holmsveden.

Kommunens kommentar:

Inget av yttrandet föranleder någon åtgärd

Kommunal förbundet Hälsingland

Remissyttrande avseende Landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS), tematiskt tillägg till Söderhamns kommuns översiktsplan

Syftet med LIS-planen är att möjliggöra långsiktigt hållbara etableringsmöjligheter i lämpliga strandnära lägen inom Söderhamns kommun. I förslaget pekas 13 platser ut som LIS-områden. För tre av dessa områden vill Räddningstjänsten södra Hälsingland (KFH) framföra följande:

Område 7a i Ljusne pekas ut som ett område för permanentbostäder. Området ligger intill en väg som sannolikt trafikeras av farligt gods-transporter med brandfarlig vätska. Området ligger mellan E4:n och en tankstation som finns längre öster ut på vårdbergsvägen. Vägen är inte utpekad som en rekommenderad farligt gods-led, men transporter får ändå ske till tankstationen.

Område 10 i Stråtjärä pekas ut som ett område för att utveckla den nuvarande turismnäringen i form av campingområde med stugor eller servicehus. Området ligger inom eller nära 150 meter från väg 83 som är en rekommenderad väg för farlig gods-transporter.

Område 13 i Tönnebro pekas ut som ett område för att utveckla den nuvarande turistnäringen med hotell eller stugor. Delar av området ligger inom 150 meter från E4:n som är en rekommenderad väg för farlig gods-transporter. Inom området förekommer såväl transporter av farligt gods samt hantering av brandfarlig vara då det finns en tankstation inom området.

Kommunens kommentar:

LIS-området 7a anses vara tillräckligt stort för att ge en bra skyddsbarriär mot vägen. Förslaget är enbart ett preliminärt förslag för området och kommer i avgränsningen ta hänsyn till övriga intressen.

LIS-område 10 används redan för campingändamål och ärendet är inte aktuellt.

När det gäller LIS-område 13 är området som ligger närmast E4:an syftat till service mot trafikanterna och det är det LIS-området är tänkt att stödja där. Däremot är delar som är möjlig för nybebyggelse av bostäder det område som ligger längre ifrån E4:an i det södra området.

För samtliga dessa tre områden kan riskerna kopplade till farligt gods-transporterna (samt hanteringen av brandfarlig vara inom området för område 13) behöva undersökas vidare för att utreda om användningssättet och placeringen är lämplig eller om åtgärder kan vidtas som gör det lämpligt sett ur risk- och säkerhetssynpunkt.

LRF:s kommungrupp i Söderhamn

Med de kriterier som är ställda för att få bli ett Lis-område, framför allt kraven på kollektivtrafik och 400 m gräns till befintlig infrastruktur, förstår vi att man inte hittar fler än de föreslagna.

Med tanke på planeringshorisonten 2040 och den teknikutveckling som är med miljövänliga transportsätt och alternativa el och VA lösningar så tycker vi att grundkriterierna kan ändras och fler områden pekas ut som Lis, framförallt på bägge sidor Ljusnan, Marmen o Bergviken.

Vad gäller de föreslagna områdena har vi inga invändningar. Dock värnar vi om den odlingsvärda marken. När bebyggelsen i Trönö blir av ska den utformas så att ytor för frilandsodling (grönsaker, rotfrukter) planeras för boende i de nya och närliggande bostäderna.

Kommunens kommentar:

LIS-områdena är till för att kommunen har möjlighet att visa på var det önskas få en utveckling, men det finns fortfarande möjlighet för enskilda att söka undantag för strandskyddet. När det gäller nära området vi vattendrag och sjöar har kommunen pekat ut naturområden och vattenstråk där hänsyn ska tas till funktionella ekosystem och gröninfrastruktur i Grönakartan.

Länsstyrelsen

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen

Här anges generella synpunkter som är riktade mot samtliga områden som kommunen har pekat ut för LIS. Mer detaljerade synpunkter för respektive område finns i tabellen nedan.

Det framgår i TÖP:en följande kriterier som kommunen har angett för att ett område ska vara lämpligt att använda som LIS:

- Stimulera lokal och regional utveckling.
- Stärka utpekade kommundelscentrum Trönö, Bergvik, Ljusne och Holmsveden.
- Exploatering utan att strandskyddets syften åsidosätts.
- Åtgärder som kan antas ge positiva sysselsättningseffekter.
- Åtgärder som kan bidra till att stärka serviceunderlaget.
- Områden bör ha eller vara möjligt att i framtiden trafikera med kollektivtrafik (buss eller tåg).
- Säkra en långsiktigt god allemansrättslig tillgång till strandområden.
- Området bör vara mindre än 400 meter från befintlig infrastruktur.
- Möjlighet till vatten och avlopp i området.
- Stärka befintlig service i närheten.

Det är positivt att kommunen är tydlig med vilka kriterier som avses för de utpekade LIS-områdena. Det är även av stor vikt att kommunen tydligt anger i handlingarna ett resonemang avseende fri passage gentemot strandlinjen. Att säkra upp allmänhetens tillgång till stranden och vattnet är en avgörande faktor i att arbeta med LIS-områden på ett effektivt sätt.

Vatten och avlopp

Kommunen har generellt behandlat VA-frågorna på ett bra sätt. Det kan dock med fördel tydliggöras under respektive utpekat LIS-område vilken typ av VA-lösning som avses inom området.

Klimatförändringar

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen innebär byggnation och anläggningar i områden där det kan finnas risk för såväl ras, skred som stranderosion. Kommunen rekommenderas att komplettera handlingarna med ställningstaganden, liknande de som finns i den kommuntäckande ÖP:n, avseende risker rörande översvämning, ras, skred och erosion inom LIS-områdena. I granskningshandlingen för ny ÖP finns det geologiska kartsammanställningar och rekommendationer som bör nyttjas även i denna TÖP.

Synpunkter på respektive områdesförslag

I nedan tabell visar Länsstyrelsen vilka områden där Länsstyrelsen gör samma bedömning som kommunen avseende utbyggnad av LIS, men även de områden där Länsstyrelsen gör en annan bedömning.

Inom ett LIS-område kan det särskilda skälet för landsbygdsutveckling användas vid dispens och upphävande av strandskyddet. Kommunen ska kunna motivera beslutet i varje enskilt fall. Åtgärden

ska till exempel bidra till att skapa långsiktiga arbetstillfällen eller till att det fortsatt ska kunna finnas butiker och offentlig service på landsbygden.

Nr	LIS-område	Synpunkt
1	Bergvik	Berör Riksintresse Friluftsliv - Ljusnans dalgång samt Riksintresse Rörligt friluftsliv - Ljusnan mellan Färila och Bergvik. Sluter an till befintlig bebyggelse. Länsstyrelsen anser att utbyggnad av bostäderna ska placeras söder om Lappstadvägen i anslutning till befintliga hus. Strandområdet blir då fortsatt tillgängligt för allmänheten. Länsstyrelsen är överens med kommunen avseende utbyggnad av LIS inom detta område.
2	Enskär	Utökat strandskydd på 300 meter samt marin värdetrakt. Området bedöms bidra till friluftslivets värden. Kommunen pekar ut området för mindre verksamhet inriktad mot turism, i form av en uthyrningsstuga i anslutning till befintliga stugor. Att förlägga ett LIS-område på den aktuella ön bidrar inte till att öka utvecklingen av landsbygden. Nyttan med ett LIS-område blir därför mycket liten och kommunen bör utreda eventuell utbyggnad av området – med maximalt en stuga - i form av strandskyddsdispens, istället för det särskilda skälet LIS. Länsstyrelsen anser att området inte är lämpligt för LIS.
3	Granön/Trollharen	Området ligger inom Riksintresse Naturvård- Axmarkusten. Generellt strandskydd om 100 meter. Ligger ett stenkast från Axmar naturreservat samt inom marin värdetrakt utpekad som lek område för sik. Syftet med området är en inriktning inom turism och näringsverksamhet och kommunen avser att bygga en allmän brygga. En utveckling av bryggan vid Trollharen anses inte vara ett så stort hot mot reservatet och Länsstyrelsen betraktar detta som en rimlig utveckling av verksamheten. Länsstyrelsen är överens med kommunen avseende utbyggnad av LIS inom detta område.
4	Gulludden	Generellt strandskydd 100 meter råder. Berör inget Riksintresse eller utpekade naturvärden som Länsstyrelsen känner till, på land. Dock finns det höga naturvärden i Norrfjärden, vilka behöver skyddas och inte negativt påverkas. Området som är utpekad sluter an till befintlig bebyggelse och exploateringen sker västerut från strandområdet i form av förtätning av permanentboende vilket får anses positivt. Det är dock av stor vikt att nya bryggor eller anläggningar vid vattnet inte tillkommer. Dessutom är det positivt att kommunen avser att detaljplanlägga området. I kommande arbeten behöver exempelvis hårdgjorda ytor minimeras för att inte naturvärdena i Norrfjärden ska komma att negativt påverkas. Länsstyrelsen är överens med kommunen avseende utbyggnad av LIS inom detta område.
5	Holmsveden	
5a		Ligger i södra änden av Härnebosjön söder om väg 588. Generellt strandskydd 100 meter råder. Avser permanent- och fritidsboende. Det finns en risk att sjön belastas av

		utbyggnad i form av enskilda avloppslösningar. Länsstyrelsen anser att avloppsfrågan ska lösas för att sjön inte ska belastas ytterligare. Länsstyrelsen är överens med kommunen avseende utbyggnad av LIS inom detta område.
5b	Tidigare område 5c	Ligger relativt centralt i anslutning till järnvägen, kommunen avser att bygga permanentbostäder. Länsstyrelsen anser att det blir en naturlig förtätning av centrala delarna med nära till väg och järnväg. Vid planerad exploatering inom detta område ska en tidig dialog skapas med Trafikverket samt Länsstyrelsen för att säkerhetsställa att exploateringen inte påverkar riksintressekorridoren negativt. Länsstyrelsen är överens med kommunen avseende utbyggnad av LIS inom detta område.
6	Klacksörarna	Ligger i Söderhamns norra skärgård. Strandskydd om 300 meter råder. Ligger inom marint utredningsområde benämnt Klacksörarna. Landinventering är genomförd under 2019. Det pågår reservatsbildning inom området. Området är i stort sett oexploaterat med ett fåtal byggnader. Kommunen anger syftet avseende området med utbyggnad av en stuga i anslutning till befintliga uthyrningsstugor. Länsstyrelsen anser att syftet med att förlägga ett LIS-område på just denna ö inte bidrar till att öka utvecklingen av landsbygden. Nyttan med ett LIS-område blir därför mycket liten. Länsstyrelsen anser att området inte är lämpligt för LIS.
7	Ljusne	
7a		Ligger inom Riksintresse Friluftsliv - Ljusnans dalgång. LIS-området syftar till att möjliggöra för permanentboende. Kan anses lämpligt att förtäta i närhet till kommunikation och övrig bebyggelse i Ljusne. Länsstyrelsen är överens med kommunen avseende utbyggnad av LIS inom detta område.
7b		Ligger i anslutning till befintlig gästhamn och syftar till att utveckla turistverksamheten. Bedöms som lämpligt då det finns förutsättningar att ansluta till befintliga bryggor/pirar och kajer i området. Länsstyrelsen är överens med kommunen avseende utbyggnad av LIS inom detta område.
7c		Ligger i anslutning till befintlig camping och syftar till att utveckla denna. Länsstyrelsen är överens med kommunen avseende utbyggnad av LIS inom detta område.
8	Rönnskär/Rönnharen	Ligger inom utvidgat strandskydd på 300 meter. Marint skyddsvärt område benämnt Lilljungfrun. Ligger även inom Riksintresse kulturmiljövård - Rönnskärs fiskeläge. Länsstyrelsen bedömer att utbyggnad av området inte ligger i linje med strandskyddsbestämmelserna. Området berörs även av fornlämningar. Syftet med området är att <i>utveckla verksamheten vid vandrarhemmet</i> . Detta anser Länsstyrelsen fortsatt vara en för vag beskrivning och ett otydligt syfte. Vidare bedöms en utveckling av området bidra till en ökad belastning av båttrafiken inom det marint värdefulla området. Länsstyrelsen anser att området inte är lämpligt för LIS.

9	Sandarne/Stenö	
9a	Båtklubben	Ligger i anslutning till Sandarne båtklubb. Inriktning verksamheter vilket kan vara lämpligt då det redan är exploaterat och sluter an till kommunikation på ett bra sätt. Inom området finns det med avseende på förorenad mark ett riskklassat objekt, riskklass 2 (Stor risk), främst p.g.a. möjlig förekomst av gifter från båtbottnfärger i marken vid båtuppställningsplatser och i sediment. Den västra delen av platsen har tidigare varit lastplats för järnvägen till Askesta sågverk. Väster om båtklubbens nuvarande område har det även längre tillbaka bedrivits sågverksamhet. Vid framtida exploatering av området ska därför fortsatta utredningar avseende föroreningar genomföras. Länsstyrelsen är överens med kommunen avseende utbyggnad av LIS inom detta område.
9b	Campingen	Området ligger inom utvidgat strandskydd på 300 m och ett stenkast från Stenöorn naturreservat, Natura 2000- område samt Riksintresse Naturvård. Kommunen har efter möte med Länsstyrelsen justerat området till att sluta an mot befintlig camping vilket bedöms som ett lämpligare alternativ. Områdets omfattning bedöms som allt för stort, en dubblering av nuvarande anläggning. Detta kan komma att skapa ett alltför hårt tryck på Naturreservatet och närmaste omgivningar där redan stora problem finns med fågelskyddet. Det är inte heller lämpligt att inom området anlägga fler bryggor eller andra anläggningar inom vattenområdet. En försiktig exploatering som tar hänsyn till de höga naturvärdena är ett krav. Naturreservatet har under perioden 1 april till och med 31 augusti tillträdesförbud. Länsstyrelsen är överens med kommunen avseende utbyggnad av LIS inom detta område. Dock kommer det att krävas detaljplanering av området och varsam etablering för att minimal åverkan ska ske på befintliga natur- och djurvärden i och i närheten av området.
10	Stråttjära Tidigare område 11	Området ligger inom Riksintresse Friluftsliv – Ljusnans dalgång samt Riksintresse Rörligt Friluftsliv – Ljusnan, mellan Färila och Bergvik. Syftar till att utveckla campingområdet och bidra till turismen i form av stugor eller servicehus. Delar av området består idag av jordbruksmark. Länsstyrelsen är överens med kommunen avseende utbyggnad av LIS inom detta område.
11	Söderhamnsfjärden/norra och södra sidan. Tidigare område 12	
11a		LIS-området avser fokus på friluftslivet där det ska lyftas fram en natur- och historiepark. Det ska vidare ges möjlighet att anlägga bilväg och renovera ångbåtsbryggan. Inga planer på bostäder. Länsstyrelsen är överens med kommunen avseende utbyggnad av LIS inom detta område.
11b		Fyra stycken del-områden inom 11b. LIS-området syftar till att möjliggöra permanentboende. Till stor del jungfrulig mark.

		Länsstyrelsen anser att den nordligaste delen av dessa fyra delområden ska utgå. De tre sydligare områdena ska föregås av detaljplanering för att säkra upp en väl avvägd bebyggelse.
12	Trönö Tidigare område 13	Ligger helt inom Riksintresse Naturvård – Lötån - Norralaan. Stora delar av området består idag av jordbruksmark. Stor försiktighet krävs och Länsstyrelsen anser att en bred passage (50 m och uppåt) ska lämnas till hänsyn för strandzonen samt för att bevara livsvillkoren för växt- och djurlivet. I planärenden där jordbruksmark föreslås bebyggas behöver kommunen föra ett resonemang kring den brukningsvärda markens kvalitet, om den tänkta exploateringen är ett väsentligt samhällsintresse, samt göra en bedömning och redogöra för om den tänkta exploateringen kan ske på annan mark. För att få bebygga brukningsvärd jordbruksmark krävs det enligt 3 kap 4 § MB en konkret utredning som visar att det aktuella behovet inte kan tillgodoses på annan mark. Om kommunen kan redogöra för detta på ett fullgott sätt är Länsstyrelsen överens med kommunen avseende utbyggnad av LIS inom detta område.
13	Tönnebro Tidigare område 14	Området syftar till att utveckla nuvarande turistanläggning i form av hotell eller stugor. Lämpligt då det redan finns restaurang, bensinstation och annan service på platsen. LIS planen öppnar även upp för personalbostäder då det är långt till närmaste samhälle. Länsstyrelsen är överens med kommunen avseende utbyggnad av LIS inom detta område.

Kommunens kommentar:

Kommunen instämmer med Länsstyrelsen att ta bort områdena 2, 6 och 8 som ett LIS-område. Samt justerar område 11b enligt yttrandet.

Mo hembygdsförening

Vi konstaterar att Mobygden helt saknar något utpekad LIS-område.

Då LIS områden är en prioriterad modell för utveckling av landsbygden är de märkligt att en så betydelsefull del av kommunen inte uppmärksammas mer.

Vi ser dock att de kriterier som är ställda för att få bli ett Lis-område, framför allt kraven på kollektivtrafik och 400 m gräns till befintlig infrastruktur starkt begränsar förslagen. Landsbygdens styrka är inte alltid tillgång till dessa urbana fördelar utan tvärtom, kan vara värdefullare och lockande för människor utan dem.

Med tanke på planeringshorisonten 2040 och den teknikutveckling som är med miljövänliga transportsätt och alternativa el och VA lösningar så tycker vi att grundkriterierna kan ändras och fler områden pekas ut som utbyggbara områden.

Vad gäller de föreslagna områdena har vi inga invändningar. Dock värnar vi om den odlingsvärda marken. När bebyggelse sker ska den utformas så att ytor för frilandsodling (grönsaker, rotfrukter) planeras för boende i de nya och närliggande bostäderna.

Bostäder kan utformas för både unga och gamla i dessa områden.

Äldre som vill anpassa sitt boende kan mycket väl vara lockade av att bo i nya och anpassade områden på landsbygden.

Anpassning av dessa bostäder skall dock ske i harmoni med naturen för att locka den nya generationen medvetna gamla och unga.

Kommunens kommentar:

I den här omgången har vi inte tagit med detta område men i framtiden med uppdateringen av dokumentet tar vi hänsyn till det. Vi tror att området ändå bör kunna uppfylla särskilda skäl för undantag av strandskyddet.

Naturskyddsföreningen

Motiv för LIS-område Gulludden

På Gulludden har man lagt ett relativt stor LIS-område för bostäder. Man motiverar Gulludden som LIS-område med att det skulle kunna ge ett tillskott till underlaget för kollektivtrafiken längs Utviksvägen. Det är den enda allmänna service som det föreslagna LIS-området skulle kunna stötta. Något annat allmän service i området, som skulle kunna utvecklas av ett tillskott av bostäder på Gulludden, finns inte. Vi i Naturskyddsföreningen ställer oss dock tveksamma till att flera bostäder på Gulludden ska kunna ge det resultatet. Antalet boende längs Utviksvägen fram till vändplanen för bussarna är avsevärt många fler. Bara längs västra sidan av inre Norrfjärd ligger minst 80 bostäder/fritidshus. Det tillskott till underlag för kollektivtrafiken som LIS-område Gulludden skulle kunna utgöra måste bedömas bli mycket marginellt. Satsning på såväl kollektivtrafik som gång- och cykelväg torde vara väl motiverat av de människor som redan bor längs Utviksvägen. Däremot skulle ett tillskott med ett tjugotal bostäder på Gulludden ge en betydande belastning till ett område som redan i dag är hårt exploaterat.

Miljöbedömning

Vi läser med vissa förvåningar att man endast pekat på den sumpskog som ligger väster om Gulludden om vi tolkar kartan rätt. (Inte norr om, där ligger fjärden). Om att man bedömer att åtgärden inte kommer att påverka miljön. Man nämner inte med ett ord att Inre Norrfjärd utgör en biologiskt mycket skyddsvärd vik. Den beskrivs av länsstyrelsen som en av de värdefulla grunda havsvikarna längs vår kust. I länsstyrelsens rapport från 1995 "Grunda vegetationsklädda havsvikar i Gävleborg" får den högsta klassning som värdefull havsvik. Enligt en nyare inventering från länsstyrelsen, som ännu inte är publicerad, behåller Norrfjärden denna höga klassning. Carolyn Faithfull på länsstyrelsen har beskrivit Inre Norrfjärd, i en rapport, "Marine ekologisk inventering och kartering i Söderhamns kommun. Rapporten avser att publiceras i höst.

Dessa grunda havsvikar är oväderliga för den biologiska mångfalden i havet utanför. Även själva viken är i sig ett helt unikt ekosystem med växter, alger, fisk och allehanda arter. Den vegetationsklädda botten utgör en barnkammare för fisk, som bl a abborre och gädda, som sedan kan simma ut i havet. Botten är till sotra delar täckt av sk kransalger som skapar miljöer för ynglen där de kan gömma sig under uppväxten. De är en viktig pusselbit för de komplicerade ekosystemet i havet.

Dessa bottenlevande kransalger är dock känsliga för störningar i form av motorbåtstrafik och vattenskotrar, som kan virvla upp bottensediment om de framför i hög hastighet. Även allt arbete med bryggor och muddring stör vegetationen på botten. Slam och sediment som lägger sig på algerna kan medföra ödesdigra konsekvenser för deras överlevnad. Även skuggning från bryggor och båtar påverkar vegetationens tillväxt. Om växterna dör och försvinner så påverkas inte enbart livsmiljön utan och vattnet blir påverkat. Bottensedimentet virvlas lättare upp och vattnet blir grumligt när det inte finns växter som binder slammet. Näringsämnen kan frigöras och orsaka övergödning.

Vegetationsklädda havsvikar minskar i antal

Havsmiljöinstitutet presenterad i fjol en rapport: "Fritidsbåtars miljöpåverkan" 2019:3 där det finns mycket information om grunda havsvikar och hoten mot dessa. Där konstaterar man tyvärr att

oroande stora ytor av vegetationsklädda grunda havsvikar har försvunnit sedan 80-talet. Man tror att detta bl. a har bidragit till gäddans och abborrens minskning längs kusten. Vilket i sin tur påverkar den marina balansen i havet utanför.

Värna de grunda havsvikarna

Mot bakgrund av ovan relaterade rapporter borde man i stället för att öka exploateringen utmed Inre Norrfjärd se till att den får det skydd fjärden skulle behöva. Istället för flera hus med behov av ytterligare bryggor och båtar så borde motortrafiken och körning med vattenskoter begränsas. Ge Inre Norrfjärd de skydd viken förtjänar med stöd v miljöbalkens 7 kapitel, se uppräknig i bilaga 3.

Ett hus till på Enskär

Med ett LIS-område på Enskär vill man möjliggöra byggandet av ytterligare ett hus bredvid de andra uthyrningsstugorna. Det skulle ge ett mervärde till skärgården och kommunens invånare, anser man.

Vår uppfattning är att området redan i dag har en hög belastning. Ytterligare en stuga skulle inte ge det rörliga friluftslivet, de som hyr stugorna och nyttjar gästbryggan, något mervärde. De är ett fantastiskt besöksmål. Det är välordnat med bryggor, bojar och sopsortering, men vackra sommardagar blir det redan i dag mycket folk på den lilla stranden. Det löper väl som det är i dag men ytterligare en stuga kan medför att ännu fler vistas där samtidigt. Naturskyddsföreningen befarar att ytterligare en stuga gör Enskär mindre attraktivt för besökare i stället för tvärtom.

Kommunens kommentar:

Norrfjärden som vattenförekomst gynnas av att bebyggelse på Gulludden frigörs framför andra känsligare områden i anslutning till de grunda havsvikarna i närheten. LIS-området är enbart placerat högst upp på Gulludden och inkluderar ingen närhet till strandzonen. Enskär kommer tas bort som LIS-område.

Privatperson

Förord

Strandskyddet hjälper kommuner att hålla emot exploatering av strand och strandnära fastigheter. Ett problem med strandskyddet är att kommunerna ska göra bedömningar och att det sker väldigt olika bedömningar mellan kommunerna. T.ex. så har i princip all strandnära mark exploaterats i några av storstadskommunerna medan vissa glesbygdskommuner inte beviljat ett enda undantag från strandskyddet de senaste åren där inte kommunen själv varit sökande.

Många av landets kommuner har hittat ett lagom där man ser till att det går att bygga strandnära men att det inte kommer bli överexploaterat. Det här är ju också en bedömning och kan då förstås spåra ur åt ett för restriktivt håll eller att det blir för enkelt att bevilja undantag.

Risken med en för restriktiv hållning är att vi på landsbygden går miste om nybyggnationer och inflyttning som är absolut nödvändigt om vi inte bara ska överleva utan också må bra. Vi behöver inte titta långt nordväst om Söderhamns kommun för att hitta en kommun som verkligen inte ses som överexploaterad (tvärtom) men som har en mer öppen hållning till nybyggnation på landsbygden, nära vatten.

LIS kom till för att ge kommunerna en chans att avsätta strandnära mark för exploatering/nybyggnation i en större utredning, avsikten är att öka inflyttning och göra det möjligt för våra företag att locka hit arbetskraft som inte finns på orten.

Genom att använda LIS och strandskydd tillsammans på ett smart sätt kan kommunen se till att det finns tillgängliga vatten, att det hålls öppet så att inte bara de som bygger när vatten utan även andra har en chans att ta sig fram till vattnen.

Om man inte sett på nära håll vad som händer med mark som inte brukas eller medvetet hålls öppen så kan det vara svårt att förstå hur snabbt det växer igen och blir helt och hållet otillgängligt, ända tills det en dag är ett kalhygge runt vattnet och allt blir än mer ogästvänligt.

Vad är Söderhamns kommuns intention med LIS?

Söderhamns kommuns LIS-rapport gör att man blir helt uppgiven. Om det som framgår i den rapporten är allt som Söderhamn har att komma med så kan vi lägga ner kommunen och låta Bollnäs ta över den ynkliga landsbygden. Nu vet jag att det inte alls är så men känslan är beklämmande när man läser rapporten. Rapporten har bearbetats i ett par år och säkert kostat en hel del "tid", vem är det som håller den stackars rapportförfattaren i tyglarna? De längsta styckena i rapporten är direkt citerade från Länsstyrelsen och regeringens utredare, det som beskriver vad Söderhamns kommun har att erbjuda består några få meningar på ett fåtal områden. Undantaget verkar vara Holmsveden som fått med sin turistbroschyr i texten, även där kopierat av rapportförfattaren. Nu hjälpte inte det Holmsveden det allra minsta men beskrivningen av bygden lät vackert.

Vad vill kommunen? Är tanken egentligen att använda LIS-rapporten som ett skäl vid senare tillfällen att inte bevilja undantag från strandskydd?? Att i princip se till att man kan behandla alla andra områden som naturreservat?

Jag citerar Agneta Svensson på Söderhamns kommun:

"Söderhamns kommun arbetar för en långsiktigt hållbar bebyggelseutveckling längs strandlinjen med hjälp av LIS. Det ligger i kommunens linje att erbjuda attraktiva och hållbara möjligheter till boende och näringsliv."

I rapportens förord skriver John-Erik Johansson:

"Söderhamns kommun har en vattenareal på 1226,54 km², vilket motsvarar 53 % av kommunens totalareal. Utöver Ljusnan som rinner genom kommunen, finns det ett stort antal sjöar, vattendrag och havet."

Söderhamns kommun har pekat ut 13 områden varav 9 är kuststräckor och 4 områden är insjö / vattendrag.

I hela Holmsveden-området har man pekat ut en sträcka på ca 600 meter där länsvägen går mellan sjön och området och där kommunen själv äger marken. Man har dessutom skrivit in att hela området måste detaljplaneras, citat *"Alla områden ska detaljplanläggas innan exploatering för att säkerställa en god användning av marken och utformning i linje med de krav som finns på övriga fastigheter i området, samt för att minska påverkan på värdefull naturmark."*

- Författaren till detta yttrande uppmantrar alla som har något intresse i Söderhamns kommuns tillväxt, utveckling och framtidstro att ta en titt på områdena som i LIS-rapporten kallas 5a och 5b i Holmsveden.

Synpunkter på Söderhamns kommuns LIS-bedömning i Stråtjärä-Skog

Efter ett par års tid så har kommunen kommit fram till att LIS-undantaget i hela Stråtjärä-Skog-området ska omfatta en 200 meter lång strandremsa på Skogsand. Skogsand är en redan befintlig badplats där kommunen själv äger marken. Stråtjärä-Skog har många mil strandnära mark som skulle må bra av ny bebyggelse, utan det skulle upplevas överexploaterat. Ny bebyggelse innebär nya pengar, mer underlag för våra småskolor, mer underlag för våra mindre äldreboenden, mer underlag för annan service på mindre orter (vilka är kommunens intentioner?). Om jag inte har fel så äger kommunen själv flera av de områden som undantagits i rapporten, är det ens tillåtet? Var det avsikten med LIS? Jag har ingen aning men det känns lite fel, i alla fall när det totalt sett är så extremt kort strandremsa som undantagits i hela Söderhamns kommun.

Så här lyder det som ska sammanfatta alla möjliga områden i hela Stråtjärä-Skog-området:

"Stråtjärä är en by i Skogs socken, som ligger ungefär tre mil sydväst om Söderhamn. Skogs socken har en betydelsefull kyrkohistoria, från hednatid till nutid i form av kyrkoruinen efter Sankt Olofs kapell på Kyrkudden i sjön Bergviken."

Vidare skriver man om rekommendationerna för området:

"Områden är detaljplanlagt och som säkerhetsställer en god användning av marken och utformning i linje med de krav som finns på övriga fastigheter i området."

Två områden i LIS-rapporten från Bollnäs kommun

Man kan ju inte låta bli att jämföra våra kommuner. I Bollnäs kommun har man på ett fantastiskt trevligt sätt lyft fram små områden som får det att låta som att där verkar det väldigt intressant att kika när vi ska flytta hem eller se efter en stugtomt.

Så här lyder texten i LIS-rapporten som Bollnäs kommun kommit fram med för två av alla områden.

" Norrlandsporten

Området ligger vid Bergvikens södra strand i anknytning till E4:an, norr om den före detta skidbacken Norrlandsporten. Marken i området sluttar svagt ner mot Bergviken och vegetationen består av

björkskog med en del undervegetation. Det finns risk för igenväxning av stranden om inga skötselåtgärder vidtas. Bebyggelsen i området idag består av ett stugområde från 1970-talet. Området har stor potential med sitt goda läge vid E4:an och Bergviken och rekommenderas för utbyggnad av fritidsboende och camping som anpassas till miljön. Vid utbyggnad måste hänsyn tas till befintliga fornlämningar inom området. Rekommendationer för utbyggnad är fritidshusbebyggelse i modern stil som ligger dolt i landskapet. ”

” Smedboningarna

LIS-området ligger strax väster om Smedboningarna vid Bergvikens södra strand. Landskapet i området karaktäriseras av stora skogsområden i kuperad terräng och de vida vyerna över Bergviken. I LIS-området sluttar marken svagt ner mot Bergviken och vegetationen består av lövskog med inslag av barrträd. Ovan sluttningen går väg 83 som orsakar visst buller. Bebyggelsen i området är olika typer av mindre hus och ordnade båt/badplatser vid stranden som troligtvis börjat som ett fritidshusområde. Rekommendationer för utbyggnad är permanent eller fritidshusbebyggelse i modern stil som ligger synligt i landskapet. ”

Hela underlaget som Bollnäs kommun tagit fram är trevligt och proffsigt skrivet, grattis Bollnäsbor!
Slutord

Min personliga slutsats är att Söderhamns kommuns arbete med LIS kan vara förödande för utvecklingen av landsbygden i Söderhamns kommun och möjligheten att erbjuda attraktiva tomter när våra företag behöver rekrytera på annat håll. Det verkar som kommunen avsiktligt vill slå undan alla privata initiativ till kreativ utveckling. Privata initiativ kan bidra till att våra vatten blir mer tillgängliga. Jag följer gärna med och visar hur det ser ut om markägaren inte hållit stranden öppen. Här är länken till hela underlaget för andra som tar del av mina synpunkter:

<https://www.soderhamn.se/download/18.53c45e5a16d38971fe718c5/1569405387516/Bilaga-LIS-plan.pdf>

Det skulle kanske vara bättre om Söderhamns kommun lade arbetet med LIS på IS för den här gången, även om det kostar en hel del både tid och pengar så gör nog LIS-underlaget mer skada än nytta på, som kommunen säger, ”lång sikt”.

Jag hoppas att någon drar i nödbromsen innan det är för sent.

Kommunens kommentar:

I den här omgången har vi inte tagit med alla områden men i framtiden med uppdateringen av dokumentet kommer vi ta hänsyn till fler områden. Kommunen har även ansvar att ta hänsyn till andra allmänna intressen som lyfts i översiktsplanen och som vi måste ta hänsyn till vid framtagandet av LIS-områden. Kommunen tror att enskilda intressen ändå bör kunna uppfylla särskilda skäl för undantag av strandskyddet.

SISAM-KULT

Strandskyddet.

I vårt mångåriga projekt Sågverkstrampet, från Ullbacka till Åsbacka, måste gående och cyklande ut på Kustvägen.

Det optimala vore om sträckan kunde gå strandnära efter den sträckan.

Det finns ett antal fastigheter som har ianspråktagit mark som är förbjudet enligt stycket om Strandskydd.

Vi har till Markförvaltare, Erika Klang-Westin, lämnat förslag till ny sträckning.

Kommunens kommentar:

Önskas en omdragning av Sågverkstrampet behövs ingen detaljplan eller områdesbestämmelse för att bevaka det allmänna intresset utan det kan och bör göras i samråd mellan markägare och kommunens kultur och fritidsavdelning.

Sjöfartsverket

Yttrande Sjöfartsverkets yttrande är ur sjöfartssynpunkt. Sjöfartsverket gör bedömningen att förslagna områden, utifrån samrådsunderlaget, inte har sådana lägen att dom ligger i direkt anslutning till allmänna farleder eller riksintressen för sjöfart och kommer därför inte att påverka sjöfarten. Sjöfartsverket har därför inget att erinra mot förslaget.

Dock vill vi framföra nedanstående information och generella synpunkter som bör beaktas vid byggnation i vattennära lägen. Det av stor vikt att nya bostäder och bryggor som uppförs mot vatten, som trafikeras av sjötrafik, utformas och anpassas så att dessa inte kommer att störas av sjötrafiken, vilket på sikt annars skulle kunna leda till klagomål och krav på inskränkningar för sjöfarten. Sjöfartsverket värnar framkomligheten på vattenvägarna och är i allmänhet restriktiv mot införande eller skärpning av fartbegränsningar m.m. mot bakgrund av t.ex. buller från passerande fartyg och svallskador på bryggor.

Vidare bör all belysning inom planområdena utformas så att den inte verkar bländande för sjötrafiken eller påverkar funktionen på de ljuspunkter som är avsedda för säker navigation. Detta gäller även arbetsbelysning under anläggningsfaser.

Kommunens kommentar:

Yttrandet beaktas vid genomförande.

Skogsbyråd

Synpunkter på LIS planen

Skogs byråd, bildat med företrädare för ortens olika föreningar, har diskuterat innehållet i granskningsexemplaret av LIS planen och lämnar härmed följande synpunkter.

Byrådet finner till en början att LIS planen för Stråtjärna har ett väldigt magert innehåll. För det första konstaterar byrådet att Stråtjärna inte alls utpekats som ett kommundelscentrum, vilket vi finner förvånande med tanke på vad som i ÖP angetts som rimligt för att en ort ska uppfylla kraven för ett sådant centrum. Ett lämpligt mått som angivits är att det ska finnas kommunal och kommersiell service i form av förskola, skola, äldreboende, bygdegård, dagligvaruhandel och drivmedel. Allt detta finns i Stråtjärna, livsmedelsbutiken är dessutom en av kommunen utsedd servicepunkt och ombud för paket, systembolag, apotek och spel. Det sätt varpå Stråtjärna har beskrivits i utredningen är klart förminskande och oacceptabelt.

Byrådet kan inte finna annat än att Skog/Stråtjärna med råge uppfyller kraven för att vara ett kommundelscentrum. Trakten omkring kyrkan har varit Skogs sockens och senare Skogs kommuns centrum i 700 år! Trots allt detta väljer utredningen att fokusera kommundelscentrat till Holmsveden. Där finns ingen kommunal eller kommersiell service, endast en hållplats för tåg. Det förefaller som om utredningen vilar på en oklar teknokratisk syn vad gäller järnvägens betydelse i just det här sammanhanget. Naturligtvis anser vi att det är utomordentligt bra att det finns en hållplats i Holmsveden. Därifrån till att tro att järnvägen skulle ha sådan stor betydelse att hållplatsen skulle försvinna om inte Holmsveden utses till ett kommundelscentrum kan inte vara verklighetsförankrat.

Den service som finns idag i Stråtjärna kommer sannolikt inte att utvecklas nämnvärt. Att någon sådan service skulle etableras framöver i Holmsveden tror vi inte är möjligt. Enligt den genomförda lokalekonomiska analysen, LEA, gemensamt för Stråtjärna och Holmsveden, är fördelningen bland de cirka 925 invånarna att cirka 58 % bor i Skog/Stråtjärna med omkringliggande 12 byar och cirka 42 % i Holmsveden med 8 byar. Det är inte sannolikt att några större förändringar kommer att ske. Det finns inga allmännyttiga bostäder i Holmsveden, däremot har Faxeholmen 48 lägenheter i Stråtjärna i närheten av Tempoaffären.

Av det sagda torde klart framgå att Skogs byaråd anser att Skog/Stråtjärä är den plats i kommunens sydvästra del som ska vara kommunelsentrum och där det finns försättningar för utveckling av redan befintlig service.

Utredningen när det gäller beskrivningen av Stråtjärä är bristfällig. Däremot ter sig beskrivningen av Holmsveden som en turistbroschyr. Det i LIS planen utpekade området vid Skogsand för en utbyggnad av t ex campingstugor kan i och för sig vara bra men är inte alls tillräckligt för att svara mot syftet med LIS planen om landsbygdsutveckling. Vi har inga åsikter om LIS förslaget för Holmsveden annat än att det torde vara svårt att få en privat aktör att bygga permanentbostäder där. Vi har förstått att kommunen/Faxeholmen inte avser att etablera något byggande där. Den enda möjliga utvecklingen i kommunens sydvästra del är en fortsatt allmännyttig utbyggnad i Stråtjärä.

När det gäller LIS planen för Stråtjärä konstaterar vi att det finns flera möjliga LIS områden, t ex ytterligare delar av Bergviken men även andra större sjöar, att kunna exploateras för att syftet med LIS planen om landsbygdsutveckling ska kunna uppnås. Vi har tagit del av översiktsplanen för Bollnäs kommun och deras LIS dokument. På sid 31-34 och 57-59 i Bollnäs LIS plan beskrivs området vid Bergviken omkring Norrlandsporten, direkt norr om kommungränsen mellan Bollnäs och Söderhamn, och hur man bedömer att LIS kan utvecklas där. Det borde vara fullt möjligt för Söderhamns kommun att åstadkomma ett betydligt bättre underlag för LIS i Skog/Stråtjärä liknande det man gjort i Bollnäs kommun än det som hittills presenterats!

Skogs byaråd anser att LIS planen för Stråtjärä är undermålig och att den måste utvecklas betydligt mera för att bli ett dokument som uppfyller syftet med en LIS plan, nämligen landsbygdsutveckling i strandnära miljöer för att möjliggöra etableringar som kan leda till positiva effekter för bygden.

Kommunens kommentar:

I den här omgången har vi inte tagit med alla områden men i framtiden med uppdateringen av dokumentet kommer vi ta hänsyn till fler områden. Kommunen har även ansvar att ta hänsyn till andra allmänna intressen som lyfts i översiktsplanen och som vi måste ta hänsyn till vid framtagandet av LIS-områden. Kommunen tror att enskilda intressen ändå bör kunna uppfylla särskilda skäl för undantag av strandskyddet. Inom ramen för Utvecklingsplanen för kommunelsentrum kommer kommunen kunna ta om hand ytterligare intressen för att utveckla bygderna. Kommunelsentrum Holmsveden ändras till Stråtjärä–Holmsvedenbygden vilket står i översiktsplanen.

Socialdemokraterna

Inledningsvis så tycker vi att det är ett genomarbetat och bra förslag i sin helhet. Det finns en bra beskrivning på vad en LIS-plan är och utgångspunkterna till ställningstagandet över de angivna områdena är väl beskrivna.

Vi tycker att kopplingen mot de i den ännu inte antagna ÖP:s kommunelsentra eller noder är bra. En fördjupad dialog omkring kommunelscenter/noders betydelse för livskraft i landsbygden och dess utveckling behöver ske i nära samverkan med medborgare/företag. För de områden där kommunelsentra inte finns är det bra att närheten till kollektivtrafik finns. Detta då förutom de områden som har stark koppling till en framtida utvecklad besöksnäring.

Det vi saknar i utkastet är ett geografiskt område. Det är Vallvik som både historiskt och framöver har en stark möjlighet att med sitt geografiska läge utvecklas med såväl fritids- som permanent boende. Vallvik med sitt havsnära läge, tillgång till camping, kollektivtrafik och närhet till kommunelsentrat Ljusne bör lyftas in.

Vidare ser vi att det är bra at såväl näringslivsaspekter som föreningsliv finns med i tankarna. Det vi vill lyfta är offentliga arbetstillfällen och offentlig service. Detta är något som vi Socialdemokrater tidigare påtalat i flera budgetuppdateringar. Framför allt ser vi det i och omkring kommunelsentra. Offentlig service från såväl kommun som region bör vara i fokus för att ytterligare stärka

attraktiviteten. På samma sätt ser vi att offentliga arbetstillfällen bör decentraliseras till kommundelscentra och deras omland.

Kommunens kommentar:

I den här omgången har vi inte tagit med alla områden men i framtiden med uppdateringen av dokumentet kommer vi ta hänsyn till fler områden.

Trafikverket

Vi har tagit del av handlingar i ärendet "Utställning gällande översiktsplan för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, LIS för Söderhamns kommun", där vi lämnar följande synpunkter:

- Trafikverket konstaterar att det är viktigt att utpekade LIS-områden samordnas med befintlig infrastruktur, kollektivtrafik och samhällsservice.
En mer sammanhållen bebyggelseutveckling främjar ett hållbart resande och motverkar ett ökat bilberoende vilket kan skapa ett tillräckligt resandeunderlag för kollektivtrafiken. Detta bidrar till en attraktiv lokal/regional kollektivtrafik samt tillgång av befintlig gång- och cykelvägar, säkra skolvägar etc.
- Vid fortsatt planering av områdena är det viktigt att kommunen utgår från att hålla nere antalet anslutningar mot det statliga vägnätet genom att samla anslutningarna i så stor utsträckning som möjligt.
- Vissa områden ligger relativt nära statlig väg samt järnväg och i de fallen bör risken för bland annat bullerstörning, vibrationer, trafiksäkerhet och risker avseende farligt gods beaktas och hanteras.
- Vi ser positivt på att kommunen planerar för tidig dialog med Trafikverket avseende järnvägens riksintressekorridor, vi är gärna dialogpart i tidiga skeden för samtliga områden som berör statlig infrastruktur.

Kommunens kommentar:

Yttrandet beaktas vid genomförandet.

Länsstyrelsen
Gävleborg

Enheten för samhällsutveckling
Emma Eriksson
010-2251270
emma.w.eriksson@lansstyrelsen.se

YTTRANDE

2020-07-15

1 (9)

Dnr 4573-2020
ST 160, 1605

Söderhamns kommun

Begäran om yttrande över utställt tillägg till översiktsplan för Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS), i Söderhamns kommun

Er beteckning: KS/2014/0308

Redogörelse för ärendet

Söderhamns kommun har lämnat in förslag gällande tillägg till översiktsplan (TÖP) för granskning enligt 3 kap. 12 § plan- och bygglagen (PBL).

Granskningen pågår under perioden 1 juni – 31 juli 2020.

Länsstyrelsen yttrade sig över granskning nummer 1 (tillhörande kommundäckande ÖP), dnr 7555-19, den 17 december 2019.

Målet med kommunens LIS-områden är att öka kommunens attraktionskraft och främja landsbygden genom att möjliggöra för nya näringsverksamheter, boendemiljöer och turism- och friluftsanläggningar i attraktiva strandnära lägen.

Enligt 3 kapitlet 16 § plan- och bygglagen ska länsstyrelsen under utställningstiden avge ett granskningsyttrande över planförslaget. Detta granskningsyttrande utgör statens samordnade syn på förslaget.

Av yttrandet ska det framgå om

1. förslaget inte tillgodoser ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken,
2. förslaget kan medverka till att en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte följs,
3. redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen inte är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken,
4. sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt, och
5. en bebyggelse eller ett byggnadsverk blir olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Dessa fem punkter är statens särskilda ansvarsområden. Detta granskningsyttrande ska ingå som en del i det kommande tillägget till översiktsplanen och vad som ska beaktas i fortsatt planering framgår av kommentarerna nedan.

Söderhamns kommun har innan denna remissrunda haft LIS-områdena som ett eget kapitel i den kommuntäckande översiktsplanen. Kommunen har efter ÖP:s utställning beslutat att bryta loss LIS-områdena och förlägga dessa i ett separat tillägg till ÖP:n. Det är nu av stor vikt att detta tillägg läses parallellt med kommunens ÖP. I rubricerat ärende behöver flertalet delar beaktas från ÖP, för att TÖP:en ska få den kompatibilitet som krävs.

I detta remissvar yttrar sig Länsstyrelsen över de föreslagna LIS-områdena. Kommunen behöver fortsättningsvis beakta det som redan har anförts från Länsstyrelsen i tidigare yttranden, 7719-17 samt 7555-19.

Kommunen har överlag tillmötesgått Länsstyrelsens synpunkter i tidigare granskningsyttrande dnr 7555-19, samt vid ett möte mellan Länsstyrelsen och kommunen, den 26 mars 2020, på ett bra sätt.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen

Här anges generella synpunkter som är riktade mot samtliga områden som kommunen har pekat ut för LIS. Mer detaljerade synpunkter för respektive område finns i tabellen nedan.

Det framgår i TÖP:en följande kriterier som kommunen har angett för att ett område ska vara lämpligt att använda som LIS:

1. Stimulera lokal och regional utveckling.
2. Stärka utpekade kommundelscentrum Trönö, Bergvik, Ljusne och Holmsveden.
3. Exploatering utan att strandskyddets syften åsidosätts.
4. Åtgärder som kan antas ge positiva sysselsättningseffekter.
5. Åtgärder som kan bidra till att stärka serviceunderlaget.
6. Områdena bör ha eller vara möjligt att i framtiden trafikera med kollektivtrafik (buss eller tåg).
7. Säkra en långsiktigt god allemansrättslig tillgång till strandområdena.
8. Området bör vara mindre än 400 meter från befintlig infrastruktur.
9. Möjlighet till vatten och avlopp i området.
10. Stärka befintlig service i närheten.

Det är positivt att kommunen är tydlig med vilka kriterier som avses för de utpekade LIS-områdena. Det är även av stor vikt att kommunen tydligt anger i handlingarna ett resonemang avseende fri passage gentemot strandlinjen. Att

säkra upp allmänhetens tillgång till stranden och vattnet är en avgörande faktor i att arbeta med LIS-områden på ett effektivt sätt.

Vatten och avlopp

Kommunen har generellt behandlat VA-frågorna på ett bra sätt. Det kan dock med fördel tydliggöras under respektive utpekade LIS-område vilken typ av VA-lösning som avses inom området.

Klimatförändringar

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen innebär byggnation och anläggningar i områden där det kan finnas risk för såväl ras, skred som stranderosion. Kommunen rekommenderas att komplettera handlingarna med ställningstaganden, liknande de som finns i den kommuntäckande ÖP:n, avseende risker rörande översvämning, ras, skred och erosion inom LIS-områdena. I granskningshandling för ny ÖP finns det geologiska kartsammanställningar och rekommendationer som bör nyttjas även i denna TOP.

Synpunkter på respektive områdesförslag

I nedan tabell visar Länsstyrelsen vilka områden där Länsstyrelsen gör samma bedömning som kommunen avseende utbyggnad av LIS, men även de områden där Länsstyrelsen gör en annan bedömning.

Inom ett LIS-område kan det särskilda skälet för landsbygdsutveckling användas vid dispens och upphävande av strandskyddet. Kommunen ska kunna motivera beslutet i varje enskilt fall. Åtgärden ska till exempel bidra till att skapa långsiktiga arbetstillfällen eller till att det fortsatt ska kunna finnas butiker och offentlig service på landsbygden.

Nr	LIS-område	Synpunkt
1	Bergvik	Berör Riksintresse Friluftsliv - Ljusnans dalgång samt Riksintresse Rörligt friluftsliv - Ljusnan mellan Färila och Bergvik. Sluter an till befintlig bebyggelse. Länsstyrelsen anser att utbyggnad av bostäderna ska placeras söder om Lappstadsvägen i anslutning till befintliga hus. Strandområdet blir då fortsatt tillgängligt för allmänheten. Länsstyrelsen är överens med kommunen avseende utbyggnad av LIS inom detta område.

2	Enskär	<p>Utökat strandskydd på 300 meter samt marin värde-trakt. Området bedöms bidra till friluftslivets värden. Kommunen pekar ut området för mindre verksamhet inriktad mot turism, i form av <u>en</u> uthyringsstuga i anslutning till befintliga stugor.</p> <p>Att förlägga ett LIS-område på den aktuella ön bidrar inte till att öka utvecklingen av landsbygden. Nyttan med ett LIS-område blir därför mycket liten och kommunen bör utreda eventuell utbyggnad av området – med maximalt en stuga - i form av strandskyddsdispens, istället för det särskilda skälet LIS.</p> <p>Länsstyrelsen anser att området inte är lämpligt för LIS.</p>
3	Granön/ Trollharen	<p>Området ligger inom Riksintresse Naturvård-<i>Axmarakusten</i>. Generellt strandskydd om 100 meter. Ligger ett stenkast från Axmar naturreservat samt inom marin värde-trakt utpekad som lek-område för sik. Syftet med området är en inriktning inom turism och näringsverksamhet och kommunen avser att bygga <u>en</u> allmän brygga. En utveckling av bryggan vid Trollharen anses inte vara ett så stort hot mot reservatet och Länsstyrelsen betraktar detta som en rimlig utveckling av verksamheten.</p> <p>Länsstyrelsen är överens med kommunen avseende utbyggnad av LIS inom detta område.</p>
4	Gulludden	<p>Generellt strandskydd 100 meter råder. Berör inget Riksintresse eller utpekade naturvärden som Länsstyrelsen känner till, på land. Dock finns det höga naturvärden i Norrfjärden, vilka behöver skyddas och inte negativt påverkas. Området som är utpekad slutar an till befintlig bebyggelse och exploateringen sker västerut från strandområdet i form av förtätning av permanentboende vilket får anses positivt. Det är dock av stor vikt att nya bryggor eller anläggningar vid vattnet inte tillkommer. Dessutom är det positivt att kommunen avser att detaljplanelägga området. I kommande arbeten behöver exempelvis hårdgjorda ytor minimeras för att inte naturvärdena i Norrfjärden ska komma att negativt påverkas.</p>

		Länsstyrelsen är överens med kommunen avseende utbyggnad av LIS inom detta område.
5	Holmsveden	
5 a		<p>Ligger i södra änden av Härnebosjön söder om väg 588. Generellt strandskydd 100 meter råder. Avser permanent- och fritidsboende. Det finns en risk att sjön belastas av utbyggnad i form av enskilda avloppslösningar. Länsstyrelsen anser att avloppsfrågan ska lösas för att sjön inte ska belastas ytterligare.</p> <p>Länsstyrelsen är överens med kommunen avseende utbyggnad av LIS inom detta område.</p>
5 b	Tidigare område 5c.	<p>Ligger relativt centralt i anslutning till järnvägen, kommunen avser att bygga permanentbostäder. Länsstyrelsen anser att det blir en naturlig förtätning av centrala delarna med nära till väg och järnväg. Vid planerad exploatering inom detta område ska en tidig dialog skapas med Trafikverket samt Länsstyrelsen för att säkerhetsställa att exploateringen inte påverkar riksintressekorridoren negativt.</p> <p>Länsstyrelsen är överens med kommunen avseende utbyggnad av LIS inom detta område.</p>
6	Klacksörarna	<p>Ligger i Söderhamns norra skärgård. Strandskydd om 300 meter råder. Ligger inom marint utredningsområde benämnt Klacksörarna. Landinventering är genomförd under 2019. Det pågår reservatsbildning inom området. Området är i stort sett oexploaterat med ett fåtal byggnader. Kommunen anger syftet avseende området med utbyggnad av <u>en</u> stuga i anslutning till befintliga uthyingsstugor.</p> <p>Länsstyrelsen anser att syftet med att förlägga ett LIS-område på just denna ö inte bidrar till att öka utvecklingen av landsbygden. Nyttan med ett LIS-område blir därför mycket liten.</p> <p>Länsstyrelsen anser att området inte är lämpligt för LIS.</p>
7	Ljusne	

7 a		<p>Ligger inom Riksintresse Friluftsliv - Ljusnans dalgång. LIS-området syftar till att möjliggöra för permanentboende. Kan anses lämpligt att förtäta i närhet till kommunikation och övrig bebyggelse i Ljusne.</p> <p>Länsstyrelsen är överens med kommunen avseende utbyggnad av LIS inom detta område.</p>
7 b		<p>Ligger i anslutning till befintlig gästhamn och syftar till att utveckla turistverksamheten. Bedöms som lämpligt då det finns förutsättningar att ansluta till befintliga bryggor/pirar och kajer i området.</p> <p>Länsstyrelsen är överens med kommunen avseende utbyggnad av LIS inom detta område.</p>
7 c		<p>Ligger i anslutning till befintlig camping och syftar till att utveckla denna.</p> <p>Länsstyrelsen är överens med kommunen avseende utbyggnad av LIS inom detta område.</p>
8	Römskär/ Römharet	<p>Ligger inom utvidgat strandskydd på 300 meter. Marint skyddsvärt område benämnt Lilljungfrun. Ligger även inom Riksintresse kulturmiljövård - Römskärs fiskeläge. Länsstyrelsen bedömer att utbyggnad av området inte ligger i linje med strandskyddsbestämmelserna. Området berörs även av fornlämningar.</p> <p>Syftet med området är att <i>utveckla verksamheten vid vandrarhemmet</i>. Detta anser Länsstyrelsen fortsatt vara en för vag beskrivning och ett otydligt syfte. Vidare bedöms en utveckling av området bidra till en ökad belastning av båttrafiken inom det marint värdefulla området.</p> <p>Länsstyrelsen anser att området inte är lämpligt för LIS.</p>
9	Sandarne/Stenö	
9 a	Båtklubben	<p>Ligger i anslutning till Sandarne båtklubb. Inriktning verksamheter vilket kan vara lämpligt då det redan är exploaterat och sluter an till kommunikation på ett bra sätt.</p>

		<p>Inom området finns det med avseende på förorenad mark ett riskklassat objekt, riskklass 2 (Stor risk), främst p.g.a. möjlig förekomst av gifter från båtbottnfärger i marken vid båtuppsättningsplatser och i sediment. Den västra delen av platsen har tidigare varit lastplats för järnvägen till Askesta sågverk. Väster om båtclubbens nuvarande område har det även längre tillbaka bedrivits sågverksamhet. Vid framtida exploatering av området ska därför fortsatta utredningar avseende föroreningar genomföras.</p> <p>Länsstyrelsen är överens med kommunen avseende utbyggnad av LIS inom detta område.</p>
9 b	Campingen	<p>Området ligger inom utvidgat strandskydd på 300 m och ett stenkast från Stenöarna naturreservat, Natura 2000-område samt Riksintresse Naturvård. Kommunen har efter möte med Länsstyrelsen justerat området till att sluta an mot befintlig camping vilket bedöms som ett lämpligare alternativ. Områdets omfattning bedöms som allt för stort, en dubblering av nuvarande anläggning. Detta kan komma att skapa ett alltför hårt tryck på Naturreservatet och närmaste omgivningar där redan stora problem finns med fågelskyddet. Det är inte heller lämpligt att inom området anlägga fler bryggor eller andra anläggningar inom vattenområdet. En försiktig exploatering som tar hänsyn till de höga naturvärdena är ett krav. Naturreservatet har under perioden 1 april till och med 31 augusti tillträdesförbud.</p> <p>Länsstyrelsen är överens med kommunen avseende utbyggnad av LIS inom detta område. Dock kommer det att krävas detaljplanering av området och varsam etablering för att minimal åverkan ska ske på befintliga natur- och djurvärden i och i närheten av området.</p>
10	Stråtjärna Tidigare område 11.	<p>Området ligger inom Riksintresse Friluftsliv – Ljusnans dalgång samt Riksintresse Rörligt Friluftsliv – Ljusnan, mellan Färila och Bergvik. Syftar till att utveckla campingområdet och bidra till turismen i form av stugor eller servicehus. Delar av området består idag av jordbruksmark.</p>

		Länsstyrelsen är överens med kommunen avseende utbyggnad av LIS inom detta område.
11	Söderhamnsfjärden/ norra och södra sidan Tidigare område 12.	
11 a		LIS-området avser fokus på friluftslivet där det ska lyftas fram en natur- och historiepark. Det ska vidare ges möjlighet att anlägga bilväg och renovera ångbåtsbryggan. Inga planer på bostäder. Länsstyrelsen är överens med kommunen avseende utbyggnad av LIS inom detta område.
11 b		Fyra stycken del-områden inom 11b. LIS-området syftar till att möjliggöra permanentboende. Till stor del jungfrulig mark. Länsstyrelsen anser att den nordligaste delen av dessa fyra delområden ska utgå. De tre sydligare områdena ska föregås av detaljplanering för att säkra upp en väl avvägd bebyggelse.
12	Trönö Tidigare område 13.	Ligger helt inom Riksintresse Naturvård – Lötån - Norralåån. Stora delar av området består idag av jordbruksmark. Stor försiktighet krävs och Länsstyrelsen anser att en bred passage (50 m och uppåt) ska lämnas till hänsyn för strandzonen samt för att bevara livsvillkoren för växt- och djurlivet. I planärenden där jordbruksmark föreslås bebyggas behöver kommunen föra ett resonemang kring den brukningsvärda markens kvalitet, om den tänkta exploateringen är ett väsentligt samhällsintresse, samt göra en bedömning och redogöra för om den tänkta exploateringen kan ske på annan mark. För att få bebygga brukningsvärd jordbruksmark krävs det enligt 3 kap 4 § MB en konkret utredning som visar att det aktuella behovet inte kan tillgodoses på annan mark. Om kommunen kan redogöra för detta på ett fullgott sätt är Länsstyrelsen överens med kommunen avseende utbyggnad av LIS inom detta område.

13	Tönnebro Tidigare område 14.	Området syftar till att utveckla nuvarande turistanläggning i form av hotell eller stugor. Lämpligt då det redan finns restaurang, bensinstation och annan service på platsen. LIS planen öppnar även upp för personalbostäder då det är långt till närmaste samhälle. Länsstyrelsen är överens med kommunen avseende utbyggnad av LIS inom detta område.
----	------------------------------------	--

De som medverkat i beslutet

I ärendet har länsråd Veronica Lauritzsen beslutat och Emma Eriksson varit föredragande. Enhetschef Patrik Havermann har deltagit i ärendets slutliga handläggning.

I handläggningen av ärendet har handläggare från enheterna för natur, miljö, styrning och samordning samt samhällsutveckling deltagit. Utöver Länsstyrelsens medarbetare har representanter från Sjöfartsverket, Skogsstyrelsen, Statens geotekniska institut, Strålsäkerhetsmyndigheten och Svenska Kraftnät lämnat synpunkter som beaktats i handläggningen av ärendet.

Kopia till:

Sjöfartsverket
Skogsstyrelsen
Statens geotekniska institut
Strålsäkerhetsmyndigheten
Svenska kraftnät

Så här hanterar länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på
www.lansstyrelsen.se/dataskydd.